



Szakmai főigazgató-helyettes
Cím: 1113 Budapest, Karolina út 19-21.
Telefon: (+36 1) 372 4132
E-mail cím: nagy.sandor@ovsz.hu
Web: www.ovsz.hu

Tisztelt Intézményvezető! **Tisztelt Intézeti Transzfúziós Felelős!**

Az egészségügyi intézmények COVID-19 járvány alatti együttműködése megmutatta, hogy az ágazat különböző résztvevői a nehéz helyzetekben képesek közös célokért magas színvonalú együttműködésre. Külön köszönjük minden résztvevőnek a koronavírus elleni konvaleszcens FFP-előállítás során létrejött magas színvonalú együttműködést.

Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy járvány alatt a napi vérellátási folyamatok ellátása is komoly kihívást jelentett, ezért különösen örömmel tapasztaltuk, hogy a pandémia alatt kimutatható mértékben megnőtt azoknak a véradóknak a jelentkezése, akiket a kórházak betegellátó orvosai irányítottak beteg rokonuk/ismerősük megsegítése érdekében véradónak.

A tapasztalt „irányítottvéradó-szám” növekedése azt jelezi, hogy elérkezett az idő arra, hogy a OVSz nekifogjon egy régóta tervezett program megvalósításának, amelynek célja a hozzátartozók véradásra való buzdítása ún. „ágymelletti véradásszervezés” formájában.

Az ágymelletti véradásszervezésnek két feltétele van.

Egyrészt az „irányított véradás” jelenlegi formájának átalakítása, másrészt a közeli jövőben a „kedvezményezett kórház mozgalom” beindítása. (Erre vonatkozó elképzelésünket lásd: <https://mok.hu/orvosoklapja/konzilium/iranyitott-veradas>.)

A nemzetközi transzfuziológiai gyakorlat változása szükségessé tette, hogy az irányított véradás eddigi gyakorlatát ártértékeljük.

Az irányított véradást a **3/2005. (II. 10.) EüM-rendelet** 14. § a véradás egy különleges típusaként definiálja:

„(3) A donor a véradás során rendelkezhet úgy, hogy a levett vérét egy meghatározott személy (a továbbiakban: kedvezményezett) részére kívánja adni (a továbbiakban: irányított véradás).”

(4) Az irányított véradásból származó vérkészítményt - ... - a kedvezményezett részére kell biztosítani, ha a donor és a recipiens között orvosszakmai kizáró ok nincs és a vérkészítmény az e rendelet előírásai alapján gyógyító célra alkalmas.”

Fentiek miatt az eddigi közvetlen donor-beteg kapcsolat formájában történő DIREKT IRÁNYÍTOTT véradás csak a beteg írásos nyilatkozata alapján történhet. A betegnek hozzá kell járulnia a véradó személyéhez, és el kell fogadnia minden olyan kockázatot és hátrányt (lejárati idő csökkenése, választáskor észlelt inkompatibilitás stb.), ami ezzel a véradási formával jár.

A jövőben az irányított véradásnak a – szakmailag minden szempontból – korszerűbb, „becserélésén” alapuló formáját vezetjük be. Az új irányított véradási forma megnevezése: TÁMOGATÓ VÉRADÁS.

Támogató céllal irányított vér, a vércsoport-tulajdonságok egyezésének figyelembe vétele nélkül adható. A vér az országos készletbe kerül, a kedvezményezett beteg pedig a számára gyűjtött vérmennyiségnek megfelelően, „becseréléssel”, a központi készletből kompatibilis vérkészítményt kap.

Támogató véradást – az adatvédelmi szempontok figyelembe vételével – közösségek is szervezhetnek, mert a véradónak csak a támogatott beteg nevét és TAJ-számát kell ismernie.

Kérjük, hogy munkatársaival ismertesse a változásokat, amelyek életbe lépési dátuma:

2021. október 4.

Budapest, 2021. szeptember 20.

Üdvözlettel

Dr. Nagy Sándor
Dr. Nagy Sándor
szakmai főigazgató-helyettes



Mellékletek: OVSz-DON-11-A05, A06, A08 nyomtatványok



Tájékoztató a véradásról betegeknek

Magyarországon évente mintegy 400 ezer véradásra van szükség ahhoz, hogy minden vércsoportból megfelelő mennyiségben álljon rendelkezésre vérkészítmény.

A vér más anyaggal nem pótolható, így a betegek vérkészítménnyel történő ellátása a véradókra múlik, akik ellenszolgáltatás nélkül, önként segítenek a betegeknek.

A betegek a vérkészítményeket az országos vérkészletből kapják. A készleteket természetesen folyamatosan fenn kell tartani, ezért kérjük, hívja fel egészséges, véradásra alkalmas hozzátartozóit, barátait, hogy adjanak vért!

(<https://www.ovsz.hu/hu/melyek-veradasra-valo-alkalmassag-feltetelei>).

Lehetőség van arra, hogy rokonok, ismerősök, egy megnevezett beteg gyógyulásának támogatására adjanak vért. Ehhez a véradónak csak annyit kell tennie, hogy **jelentkezéskor egy nyilatkozaton megadja a beteg nevét és TAJ-számát.**

Az emberi vércsoportok sokfélesége miatt kicsi annak az esélye, hogy rokonok, ismerősök vére egy beteg kezelésére közvetlenül legyen alkalmas, ezért a leadott vér az OVSz központi készletébe kerül, a kedvezményezett beteg pedig a készletből a kezelésére legalkalmasabb vérkészítményt kapja meg.

Tudnivalók a támogató irányított véradásról:

Előzetes bejelentkezés után bármelyik vérgyűjtési helyszínen lehet támogató véradásra jelentkezni: <https://www.ovsz.hu/hu/ver/veradasok>

A véradásra jelentkezők feltétlenül hozzák magukkal a személyi igazolványukat, a lakcím- és TAJ-kártyájukat

Támogató véradás esetén a véradónak ismernie kell a kedvezményezett beteg TAJ-kártyáján szereplő nevét és a TAJ-számát.

A leadott vért utólagosan nem lehet beteghez irányítani.

Fontos tudni, hogy a kórházi ellátásának nem feltétele a beteg nevére szóló véradás!

Kérés esetén a következő e-mail címre várjuk levelét: ovsz@ovsz.hu

Országos Vérellátó Szolgálat



Tájékoztató a támogató irányított véradásról donoroknak

Tisztelt Véraladó!

Magyarországon évente mintegy 400 ezer véradásra van szükség ahhoz, hogy minden vércsoportból megfelelő mennyiségben álljon rendelkezésre vérkészítmény, ezért köszönjük, hogy Ön is jelentkezik véradónak!

A véradás menetét a véradóknak szóló **általános tájékoztatóban írtuk le**, ezért jelen ismertető csak a támogató irányított véradásra vonatkozó különleges tudnivalókat tartalmazza.

Támogató irányított véradás keretében Önnek lehetősége van arra, hogy véradományával egy meghatározott beteg gyógyításához járuljon hozzá.

A támogató véradás keretében leadott vér nem kerül közvetlenül a beteghez. A véradást a számítógépes rendszerben a kedvezményezett beteg TAJ-számával rögzítjük, és a leadott vér a központi vérkészletet növeli. Amennyiben a véradástól számított 35 napon belül a kedvezményezett beteg számára annak kezelőorvosa vért igényel, a központi készletből megkapja –a támogatói véradásokkal leadott vérmennyiség keretei között–, az orvos-szakmailag számára legalkalmasabb vérkészítményt.

A támogató irányított véradás a kezelési várólistára nincs hatással, azonban a tervezett beavatkozás kitűzött időpontjában az irányított vér, rendelkezésre fog állni.

Támogató véradó az a személy lehet, aki minden tekintetben megfelel az általános véradókkal szemben támasztott követelmények.

Fontos tudni, hogy a véradókat minden véradás előtt megkérjük, hogy kérdőívben nyilatkozzanak egészségi állapotukról, betegségeikről, a szedett gyógyszereikről, továbbá a fertőzésátvitel szempontjából kockázatos: szexuális szokásaikról, életvitelükről, külföldi utazásaikról, életük eseményeiről. A kérdéseket jogszabályi előírásoknak megfelelően, nemzetközi ajánlások alapján, a vért kapó betegek és a véradó saját egészségének védelme érdekében tesszük fel. A véradók alkalmasságáról a vérgyűjtés helyszínén speciálisan képzett kivizsgáló dönt. A véradáskor levett mintából a véradóknak szóló általános tájékoztatóban leírtak szerint vércsoport és fertőzőbetegség vizsgálatokat végzünk.

Tudnivalók a támogató irányított véradásról:

Előzetes bejelentkezés után, bármelyik vérgyűjtési helyszínen adhat támogató céllal vért. Jelentkezni az OVSz honlapján lehet.

Feltétlenül hozza magával **személyi igazolványát, lakcím- és TAJ-kártyáját.**

Véradás előtt **meg kell adnia a kedvezményezett beteg TAJ-kártyáján szereplő NEVÉT és TAJ-számát!**

A leadott vért utólagosan nem lehet beteghez irányítani!

Ha kérdése van, látogasson el az: <https://www.ovsz.hu/> honlapra, vagy írjon levelet az ovsz@ovsz.hu címre.

Országos Vérellátó Szolgálat



Tájékoztató és rendelkező nyilatkozat direkt irányított véradáshoz

A direkt irányított véradás a 3/2005. (II. 10.) EüM- rendelet értelmében létező eljárás, azonban jelenlegi tudásunk szerint ez a véradási forma az alábbi szempontok miatt szakmailag elavult:

A direkt módon történő irányított véradás abból a sok évtizeddel ezelőtti megfontolásból ered, hogy a rokonok, ismerősök által adott vér kisebb kockázattal rendelkezik a fertőzések vérrel történő átvitele szempontjából. A jelenlegi fertőzőbetegség szűrővizsgálati technikák alkalmazása mellett azonban **nincs kimutatható előnye a direkt irányított véradásnak a fertőzésátvitel csökkentésében.**

A direkt irányított véradás során a véradók lélektani nyomás alatt vannak. A külső késztetés miatt a véradásra jelentkező rokon-ismerős hajlamos lehet elhallgatni kockázatos életvitelét annak érdekében, hogy adhasson vért, ami **növeli a kedvezményezett beteg kockázatát.**

A közeli vérrokonok közötti transzfúzió által kiváltott potenciálisan halálos kimenetelű immunológiai betegség (GvHD) kivédése érdekében a vérkészítményeket gamma-besugárzással kell kezelni, ami az **első fokú vérrokonok közötti véradás esetén 14 napra csökkenti a vérkészítmény felhasználhatósági idejét.**

A családtagok közötti transzfúzió nemkívánatos antitestek kialakulását eredményezheti a transzfúziós recipiensben. **Ha a betegnek a jövőben szerv- vagy csontvelő-átültetésre van szüksége, akkor veszélybe kerülhet a megfelelő donorok megtalálásának lehetősége a családban.**

Amennyiben a fogamzóképes nő házastársától vagy a gyermekétől kap vért, az **megnöveli a jövőbeni terhességében a szövődmények kockázatát.**

A direkt irányított vérkészítményt esetenként **nagy távolságokra kell utaztatni, ami időigényes, és kedvezőtlenül befolyásolja a vérkészítmények minőségét.**

A véradók irányított véradásra való jelentkezésének hangsúlya az elmúlt években arra helyeződött, hogy a tervezhető műtétekre, transzfúziós beavatkozásra várók esetében elkerülhető legyen a beavatkozás esetleges halasztása. Azonban a **direkt irányított vérről több okból kiderülhet, hogy nem áll rendelkezésre a kedvezményezett gyógyítására.** A főbb okok az alábbiak:

- a levett vérkészítmény előállítás közben megsérül, vagy annak kivizsgálása technikai okból nem sikerül, vagy vis major miatt a szállítás nem megoldható;
- a levett vér kivizsgálása során a véradónál fertőzőbetegség lehetősége merül fel vagy igazolódik be;
- az előállított vérkészítményt más beteg életmentése céljából fel kell használni;
- a véradás előtti kompatibilitási vizsgálatok során kiderül, hogy a direkt irányított vérkészítmény (ABO Rh-azonosság ellenére) vércsoport-szerológiai okból (a kedvezményezett számára) nem alkalmazható.

Kód / Egyeztetés dátuma DON11_A08_V01_20210909.docx	OVSz MINŐSÉGÜGYI ELJÁRÁS Formanyomtatvány	Kiadás: 2021.10.04. Oldalszám: 1/(2).
--	--	--

Rendelkező nyilatkozat direkt irányított véradáshoz

A KEDVEZMÉNYEZETT BETEG TÖLTI KI

A kedvezményezett beteg azonosító adatai:

A beteg neve:

A beteg születési ideje:

A beteg TAJ-száma:

A beteg „A, B, O” vércsoportja (kötelező megadni):

A beteg „RhD” vércsoportja (ha ismert):

A beteget ellátó egészségügyi intézmény adatai:

Intézmény neve: Város:.....

Osztály / Részleg:

Kezelőorvos neve:

A direkt irányított véradó azonosító adatai:

A véradó neve:

A véradó TAJ-száma:

A véradó „A, B, O” vércsoportja (kötelező megadni):

A véradó „RhD” vércsoportja (ha ismert):

A kedvezményezett beteg nyilatkozata:

- | | | |
|--|------|-----|
| • a direkt irányított véradásról szóló (DON11-A08) tájékoztatót elolvastam, megértettem | IGEN | NEM |
| • hozzájárulok ahhoz, hogy kezelésem a fent nevezett véradó által adott vérrel történjen | IGEN | NEM |
| • a fent nevezett véradóval első fokú vérrokon kapcsolatban vagyok
<i>IGEN VÁLASZ ESETÉN JELÖLJE MEG A ROKONSÁGOT: szülő, gyermek, testvér</i> | IGEN | NEM |
| • tudomásul veszem, hogy a direkt irányított vér a leadás után legkorábban csak 10 nap múlva áll rendelkezésre | IGEN | NEM |
| • tudomásul veszem, hogy amennyiben első fokú vérrokontól kapok vért, a vérkészítmény felhasználási ideje 14 napra rövidül | IGEN | NEM |
| • tudomásul veszem, hogy a leadott, és számomra meg nem igényelt vér, a lejárat előtt 7 nappal felszabadul az OVSz készletében, és más betegek kezelésére használják | IGEN | NEM |
| • tudomásul veszem, hogy amennyiben az irányított véradásból származó vér bármilyen technikai-, vészhelyzetből eredő-, vagy orvos-szakmai okból nem áll rendelkezésre, a gyógyításomhoz a kezelés az országos készletből történik az aktuális vérkészletre vonatkozó szabályoknak megfelelően (lásd DON11-A08 tájékoztató) | IGEN | NEM |

kedvezményezett beteg aláírása

(gondviselő, gyám, képviselő, gondnok stb. esetén kérjük nevezze meg a kapcsolatot)

VÉRADÁS ELŐTT A KIVIZSGÁLÓ TÖLTI KI:

A direkt irányított véradás

feltételei megvannak?

IGEN

NEM

VONALKÓD NÉLKÜLI
VÉRVÉTELI SORSZÁMCÍMKÉ HELYE

kivizsgáló aláírása

véradó aláírása

Kód / Egyeztetés dátuma

DON11_A08_V01_20210909.docx

OVSz MINŐSÉGÜGYI ELJÁRÁS

Formanyomtatvány

Kiadás: 2021.10.04.

Oldalszám: 2/(2).